

N:o 9.

Af herr Claëson, om ökning i stämpeln å bouppteckningar, m. m.

Vid sista riksdagen afslog Andra Kammaren ett af Kongl. Maj:t framställt förslag, genom hvilket, om detsamma antagits, ordnandet af vårt försvarsväsen skulle tagit ett stort steg framåt. Bland skälen för detta afslag var fruktan, att den ökning i utgifter och den minskning i statsinkomster, som blifvit en följd af förslaget och den dermed sammanbundna afskrifning af grundskatterna samt rustnings- och roteringsbesvärerna, skulle göra den sedan få år tillbaka pålagda tullbeskattning å den stora och föga bemedlade allmänhetens hufvudsakligaste och oundgängligaste förbrukningsartiklar till ett för all framtid qvarstående, af finansiella skäl nödvändigt ondt eller, såsom man uttryckte sig, fastläsa denna art af beskattning. Då, med hänsyn till hvad både billighet och nödig omtanke om samhällsfridens bevarande bjuda, äfven jag skulle betrakta en sådan påföljd såsom en olycka för vårt land, då försvarsfrågans lyckliga lösning måhända beror derpå, huruvida man lyckas skingra nämnda farhåga, hvilken sannolikt fått ny näring genom förklarandet, att de lindringar i dessa tullar, som Kongl. Maj:t nu föreslagit, skola afse endast innevarande år, och då en dylik farhåga bäst aflägsnas genom antagande af andra lämpliga skattetitlar, har jag ansett mig fullgöra en pligt såsom folkrepresentant, då jag nu, väsentligen för att främja Kongl. Maj:ts bemödanden att skaffa landet ett förbättradt försvar, går att påkalla ett verksamt anlitande af en skattetitel, som hittills endast i mycket ringa grad hos oss kommit till användning, arfskatten.

Såsom en grundregel vid beskattning lärer gälla, att den pålägges i sådan form och i sådant förhållande till den skattdragandes skatteförmåga, att trycket deraf ej kännas allt för hårdt. Likasom den ofvan nämnda lifsmedelsbeskattningen står i skarp strid mot berörda grundsats, torde det ej vara lätt att uppleta en skatteform, hvilken bättre öfverensstämmer med densamma än en väl afvägd arfskatt; ty när skall det kännas lätt att för allmänt bästa afstå något litet af hvad man eger, om ej, då man, utan all egen möda, erhåller en förmögenhet, som är frukten af andras arbete, och i all synnerhet om den sålunda vunna förmögenheten är långt utöfver hvad man kunde behöfva och kommer genom arf från personer, af hvilka man ej haft något att påräkna.

Många mena, att den nämnda grundsatsen får sin riktigaste tillämpning derigenom, att den direkta skatten på årlig inkomst blir progressiv, så att den drabbar den större årsinkomsten med större procenttal än den mindre. För min del anser jag goda skäl förefinnas emot införande af progressiv inkomstskatt i allmänhet, särskildt då inkomst af arbete beskattas efter samma grunder som inkomst af kapital, och jag kan ej heller gilla, att, såsom äfven blifvit satt i fråga, man skall för den allmänna inkomstbevillningen bibehålla nu gällande grunder, men vid sidan af denna för visst ändamål pålägga en progressiv inkomstskatt under namn af värnskatt eller dylikt.

Deremot tror jag, att man både kan och bör göra den stämpelskatt, som vid arf utkräfves af den dödes arfvingar, i någon mån progressiv, emedan den eljest ej kan blifva så verksam, som jag åsyftat, utan att drabba väl hårdt den mindre förmögenheten. Likaledes anser jag, att den nu befintliga skilnad i skattens storlek å arf, som går till bröstarfvinge, och sådant, som har egenskapen af bakararf eller sidoarf, bör af både klokhets- och billighetsskäl göras större än nu, så att skatten utgår med dubbelt så stort belopp i senare fallet som i det förra.

På grund af hvad jag sålunda anfört och då jag ej finner lämpligt, att stämpelskatten höjes i fråga om arf, som tillfaller bröstarfvinge, när behållningen i boet icke uppgår till 10,000 kronor, får jag vördsamst föreslå,

att 8 § i kongl. förordningen angående stämpelafgiften den 5 september 1890, i hvad den angår bouppteckning, erhåller följande ändrade lydelse:

»Bouppteckning skall, då den för inregistrering hos domstol företes, vara försedd med stämpel till nedannämnda belopp:

a) då arflåtaren efterlemnadt bröstarfvinge: 50 öre för hvarje fulla 100 kronor af behållningen i boet, om denna ej uppgår till 10,000 kronor;

1 krona för hvarje fulla 100 kronor af behållningen i boet, om denna uppgår till 10,000 kronor, men icke till 100,000 kronor; 2 kronor för hvarje fulla 100 kronor af behållningen i boet, om denna uppgår till 100,000 kronor, men icke till 200,000 kronor; och 3 kronor för hvarje fulla 100 kronor af behållningen i boet, om denna uppgår till 200,000 kronor eller derutöfver;

b) då arflåtaren icke efterlemnadt bröstarfvinge:

dubbelt mot hvad här ofvan för hvarje fall sägs.

Befrielse från stämpel eger likväl rum, der behållningen i boet icke uppgår till 1,000 kronor; skolande för bouppteckning, som till underdomstol i stad ingifves, från det belopp, hvartill stämpeln efter nu stadgad beräkningsgrund uppgår, afdragas ett belopp, motsvarande den för bevis om bouppteckningens inlemnande och inregistrering vid domstolen bestämda lösen, äfven om på grund af gällande författning dylik lösen ej må fordras.

Såsom behållning i boet skall, der make lefver efter, anses endast hvad som återstår efter afdrag af den efterlefvandes giftorätt, hvilken, ehvad den utgör mer eller mindre, bör beräknas till hälften af behållningen.»

Enär i följd af den nu föreslagna förhöjning i arfskatten stämpelafgiften understundom kan komma att utgå med vida högre belopp än hittills, böra anskaffas beläggningsstämplar å 1,000 kronor och 5,000 kronor, vid hvilket förhållande sådana å 500 kronor deremot torde kunna utan olägenhet undvaras, hvadan jag vördsamt hemställer, att åt 19 § i ofvanberörda kongl. förordning gifves följande lydelse:

»Stämplat skola vara att tillgå af följande slag nemligen:

a) helarksstämplar å 50 öre samt 1, 1.25, 1.50, 2 och 3 kronor; samt

b) enkla och dubbla beläggningsstämplar å 10, 15, 20, 25, 30, 40, 50, 60 och 75 öre samt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 15, 20, 25, 50, 75, 100, 200, 1,000 och 5,000 kronor.»

Om remiss till bevillningsutskottet anhålles.

Stockholm den 27 januari 1892.

H. Claëson.